

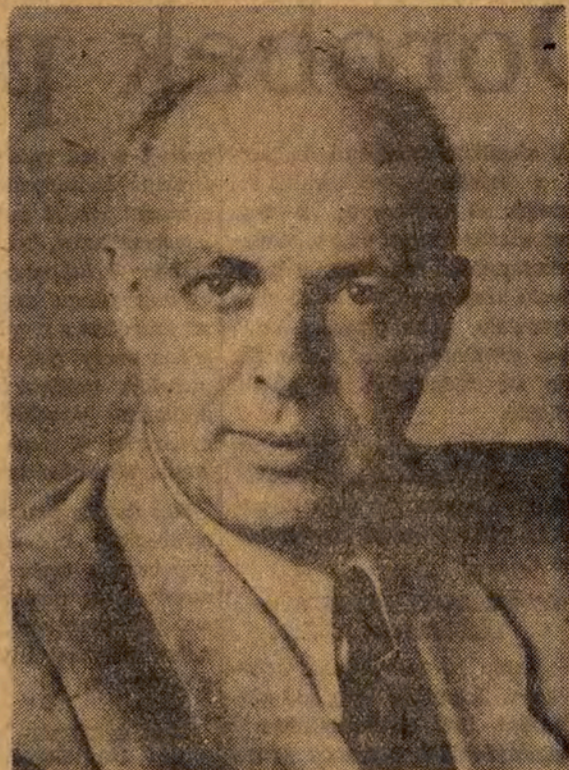
Prof. dr JOZEF CHALASIŃSKI
rektor Uniwersytetu Łódzkiego

Prof. dr STANISŁAW MAZUR
Uniwersytet Warszawski

Prof. dr ADAM SCHAFF
Uniwersytet Warszawski

Prof. dr EMIL PALUCH
rektor Akademii Medycznej w Łodzi

Prof. dr N. GĄSIOROWSKA-GRABOWSKA

Profesor historii społeczno-gospodarczej na Uniwersytecie Łódzkim. Zasłużona działaczka naukowa i społeczna, długoletni profesor Wolnej Wszechnicy, organizatorka i pierwszy rektor PWSP w Łodzi. Odniesiona Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski i Sztandaru Pracy I klasy.

Dyr. WALENTY WENDE

Dyrektor Głównego Instytutu Włókiennictwa. Urodzony w 1905 roku, kolejno tkacz, desygnator i kierownik tkalni — studia włókiennicze ukończył we Francji. W latach 1945—1949 dyrektor Centralnego Zarządu Przemysłu Włókienniczego. Odniesiony Orderem Odrodzenia Polski.

O nowe oblicze nauki polskiej

Prof. dr Józef Chałasiński
rektor Uniwersytetu Łódzkiego

Prof. Joliot zapytany o powody wstąpienia do Partii Komunistycznej odpowiedział: „Zostałem komunistą, gdyż jestem patriotą”.

Ta lakoniczna odpowiedź Joliot dotyka bezpośrednio roli uczonego w walce o pokój. To nie jest doradza ofiarna danina, jaką się składa po to, aby okupić zaciśnięty spokój dla prywatnego warsztatu swojej pracy naukowej. Przeciwnie, istotny jest tu warsztat pracy uczonego nie tylko w sensie techniczno-przyrodniczym, lecz w najlepszym jego sensie humanistycznym i społecznym. Uczony przyczynia się do wzmocnienia pokoju przez to, co jego twórcza praca wnosi trwałego, konstruktywnego i postępowego do historii myśli i kultury ludzkiej. W warunkach demokracji ludowej istotny wkład uczonego do dzieła pokoju jest pośredni — przez swój naród, przez twórczy udział w kształtowaniu jego historii na dziejowym szlaku przejścia od narodu burżuazyjnego do narodu socjalistycznego. Największy wkład w pokojowe dzieło ludzkości jest możliwy w warunkach, gdy powstaje nowy rodzaj narodu — naród socjalistyczny.

Nauka jest funkcją narodu. Ten pogląd należy do społeczno-historycznej tradycji naukowych środowisk i przekazuje się go z pokolenia na pokolenie. W tradycjach nauki burżuazyjnej odgrywał on obrzydliwą rolę. Pamiętamy, jak istotnym elementem w kształtowaniu się stosunków intelektualnych Polski lat międzywojennych była koncepcja nauki narodowej. Wiadomo, jak ściśle wiązała się ona z polityczną historią burżuazji. U nas, jak i gdzie indziej, koncepcja ta była narzędziem walki reakcyjnego ruchu nacjonalistycznego z wszelkimi ruchami postępowymi i z wszelkimi postępowymi tendencjami w myśli naukowej.

Czy więc tradycja, która mówi o powiązaniu uczonego z narodem jest fałszywa? Filozoficzno-naukowa, krytyczna analiza tej tradycji staje się niezbędna. Analiza ta wykazuje, że w burżuazyjno-kapitalistycznych społeczeństwach narodowa tradycja nauk wiąże ją z idealistyczną koncepcją narodu. A ta koncepcja narodu nie odpowiada naukowym kryteriom nowoczesnego stanu wiedzy historyczno-socjologicznej o narodzie.

Naród socjalistyczny kształtuje się w toku socjalistycznego budownictwa. Nie jest to sprawa kształtowania nowych poglądów w oderwaniu od procesów gospodarczo-społecznej przebudowy, lecz historyczny proces obejmujący równocześnie stronę materialną, techniczno-gospodarczą i organizacyjną — oraz ideologiczną.

W tym procesie planowej i świadomej budowy nowego społeczeństwa nauka jest nie tylko istotnym narzędziem realizacji planu industrializacji i nowej gospodarczo-społecznej organiza-

cji, lecz także, co jest nie mniej istotne, narzędziem świadomego kształtowania nowej kultury socjalistycznej, nowej świadomości społecznej opartej na naukowym ujęciu całego procesu historycznego.

Z tego punktu widzenia trzeba patrzeć na rolę nauki w naszym wielkim Planie Sześcioletnim. Którego zadaniem jest położenie fundamentów socjalizmu w Polsce. Sens historyczny Planu Sześcioletniego, zrodzonego z naszej rewolucji ludowej, nie wyczerpuje się w samej technicznej i ekonomicznej industrializacji. Planowa industrializacja idzie w parze z rozrywaniem dawnych klasowych więzadeł społeczeństwa kapitalistyczno-burżuazyjnego i z tworzeniem nowych więzadeł społeczeństwa socjalistycznego. Dlatego też i rola nauki nie sprowadza się tutaj do jej zastosowań techniczno-ekonomicznych. Nauka i naukowe myślenie jest w tym procesie najbardziej istotnym czynnikiem kształtowania społecznej świadomości nowego społeczeństwa, świadomej przez ludzi budowanego w oparciu o naukową wiedzę i naukowe metody. W społeczeństwie socjalistycznym odradza się głęboki sens humanistyczny i społeczny wiedzy naukowej.

Ciasny, jednostronny technizm, charakteryzujący rozwój nauki w schyłkowym okresie kapitalizmu, jest jak najbardziej obcy istocie narodu socjalistycznego i procesu historycznego kształtującego naród socjalistyczny.

Z budownictwem socjalistycznym wiąże się najściślej teoria humanizmu socjalistycznego, która jest naukowym i ideologicznym uogólnieniem historycznego doświadczenia rewolucyjnego ruchu socjalistycznego i socjalistycznego budownictwa.

Zrozumienie tego stanowiska nie jest u nas dostatecznie pogłębione. Nie widzi się istotnej różnicy pomiędzy tym humanizmem a dawnymi idealistycznymi postaciami humanizmu, które traktowały człowieka jako istotę duchowo oderwaną od historycznej rzeczywistości, od społeczeństwa w jego realnych stosunkach klasowych i związanych z tym walkach.

Wśród uczonych w stosunku do Planu Sześcioletniego dość popospolite są dwa stanowiska. Jedno z nich, cechujące techników i przyrodników, nie widzi albo nie docenia znaczenia humanistyczno-społecznej strony Planu Sześcioletniego dla jego strony praktycznej. Drugie zaś stanowisko, występujące wśród humanistów, polega na niedocenianiu znaczenia, jakie praktyczna strona Planu Sześcioletniego ma dla polskiej humanistyki. U podłoża obydwu stanowisk leży ugruntowane w klasowych tradycjach historycznych przeciwstawianie teorii i praktyki,

nauk humanistycznych i niehumanistycznych, nauk o naturze i nauk o kulturze, twórczości i pracy ducha i materii.

Miliony ludzi wciągnął już dzisiaj Plan Sześcioletni, dla milionów ludzi Polski Ludowej Plan Sześcioletni — to wiara w przyszłość narodu polskiego i poczucie sensu ich własnego życia. Ci oczekują filozofii nauki, która im załatwi historyczną tradycję i teraźniejszość w związku z kierunkiem dalszego rozwoju.

Na filozofię i naukę, która by była narzędziem przerabiania procesu historii na ideologię dalszego postępu — czekają twórcy i budowniczy w Warszawie i Nowej Hucie.

„Współczesny świat potrzebuje nauki nie dla swej ozdoby, lecz na to, aby mógł istnieć...” (J. Bernal).

Historyczny przedmiot zainteresowań robotnika i wszelkich rodzajów inteligencji, zaangażowanej aktywnie w realizację Planu Sześcioletniego jest ten sam — kształtowanie się socjalistycznego narodu. Humanistyka i nauki techniczne, twórczość i praca, teoria i praktyka spotykają się w tym wspólnym temacie, jakim jest człowiek tworzący historię socjalistycznej Polski.

W tym procesie różne dziedziny nauki mają swój różny udział i dalszy ich rozwój zależy od tego udziału, ponieważ to wiąże je z realnymi problemami człowieka i nadaje im sens historyczny. Z udziału różnych nauk teoretycznych i praktycznych w ogólnym procesie historycznym tworzenia nowego społeczeństwa socjalistycznego wynika najściślej, wzajemne powiązanie tzw. nauk humanistycznych i niehumanistycznych, których tradycyjny rozdział powstał na gruncie klasowej struktury społeczeństw poprzednich formacji i znika w procesie formowania się społeczeństwa socjalistycznego. Uświadomienie sobie tego procesu stanowi punkt wyjścia od imperiaizmu do socjalizmu i świadomego określenia właściwej roli uczonego polskiego w realizacji Planu Sześcioletniego.

„Naród nasz — mówił Prezydent Bierut na VI Plenum KC PZPR — przeżywa na obecnym etapie historycznym najgłębszy proces przekształcania się i przewartościowania w społeczeństwo socjalistyczne. Proces ten trwa, i póki nie osiągnie właściwego stadium, musi być powiązany z walką klasową. Ale jest to proces, który prowadzi do społeczeństwa bezklasowego. Obecny naród polski, używając słów towarzysza Stalina, jest o wiele bardziej ogólnonarodowy, niż był kiedykolwiek naród polski w okresie burżuazyjnym. Dlatego wysunięte przez nas hasło frontu narodowego oznacza zwrócenie szeregów narodu przekształcającego się w naród socjalistyczny — pod przewodnictwem klasy robotniczej — w walce o najważniejsze cele ogólnonarodowe, jakimi są: pokój, zabezpieczenie niepodległości i realizacja Planu Sześcioletniego”.

*) B. Bierut: Walka narodu polskiego o pokój i Plan Sześcioletni, „Nowe Drogi” 1/1951, str. 39—40.

Prof. dr Z. SZYMANOWSKI

Profesor bakteriologii w Łódzkiej Akademii Medycznej. Urodził się w 1873 r. Studiował na Uniwersytecie Warszawskim i w Niemczech. Autor licznych prac naukowych (m. in. podręcznika bakteriologii). Zasłużony działacz społeczny. Członek KC PZPR. Poseł na Sejm Ustawodawczy.

Prof. dr B. KONORSKI

Prorektor Politechniki Łódzkiej. Urodzony w 1892 r., studiował matematykę i fizykę w Monachium i Darmstadtzie oraz ukończył Politechnikę w Wiedniu (Wydział Energetyczny). Autor 42 prac naukowych i podręczników z dziedziny elektrotechniki.

Prof. dr M. SEREJSKI

Członek Łódzkiego Tow. Naukowego, Zarządu Gł. Polskiego Tow. Historycznego i Zarządu Oddziału Łódzkiego Marksistowskiego Stow. Historyków. Autor szeregu prac naukowych z zakresu historii średniowiecznej i starożytnej, metodologii, historii i historiografii. Przewodzi katedrę na UŁ.

Prof. inż. W. BRATKOWSKI

Profesor przedziałnictwa ogólnego na Wydziale Włókienniczym Politechniki Łódzkiej. Autor licznych prac naukowych z zakresu technologii konopi i przedziałnictwa bawełnianego, ukończył wyższe studia w Brunśniku, od 1931 roku był profesorem Politechniki Warszawskiej.

Prof. dr T. KOTARBIŃSKI

Prezes Łódzkiego Towarzystwa Naukowego i członek Polskiego Tow. Filozoficznego. Wybitny naukowiec, autor kilkudziesięciu prac z zakresu logiki, teorii poznania i prakseologii. Od 1945 r. do 1949 r. rektor UŁ, wielkie zasługi położył dla rozbudowy tej uczelni.

Prof. dr J. DYLIK

Profesor geografii i geologii na Uniwersytecie Łódzkim. Za prace przy organizacji UŁ odznaczony Krzyżem Polonia Restituta. Autor około 20 dzieł z dziedziny geologii i morfologii perygracyjnej oraz m. in. popularnego „Przewodnika geograficznego Łodzi i okolic”

Prof. inż. M. SKARBIŃSKI

Profesor mechaniki na Politechnice Łódzkiej. Urodził się w 1903 roku. Studia politechniczne ukończył w Warszawie. Jest autorem około 30 prac naukowych z dziedziny odlewnictwa i mechaniki. Współpracuje z metalowcami zakładów im. Strzelczyka w Łodzi.

Mgr inż. ST. DRZEWIŃSKI

Naczelný inżynier Centralnego Zarządu Przem. Włókien Sztucznych. Ukończył Wydział Mechaniczny Politechniki Warszawskiej. Autor wielu prac i artykułów fachowych z zakresu włókien sztucznych oraz szeregu usprawnień racjonalizatorskich

